

Jan Filip Carossi – Polak z wyboru

275 lat temu, 18 maja 1744 roku w Rzymie, urodził się Jan Filip Carossi. Dzieciństwo i młodość spędził z matką Marianną Julią w Dreźnie na dworze króla Polski Augusta III. Tam też otrzymał podstawy wykształcenia, które kontynuował na Uniwersytecie w Lipsku czerpiąc nauki z zakresu mineralogii i geologii.

Do Polski Jan Filip Carossi zawitał po pierwszym rozbiórze Polski. Już w 1774 r. fachowiec królewski badał wychodnie z piaskowców wraz z rudami żelaza w okolicach Gielniowa w Kieleckiem. Studia terenowe Jana Filipa, przeprowadzone wraz ze Stanisławem Okraszewskim, miały na celu powołanie Komisji Kruszcowej, której zadaniem było odszukanie i rozpoznanie krajowych możliwości wydobywania rud metali i soli kamiennej. Dochody uzyskane z pozyskania tych surowców mineralnych miały rozwiązać problemy finansowe Rzeczypospolitej. Dokonania Carossiego dla górnictwa krajowego zyskały uznanie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Z uwagi na ogromną wiedzę i doświadczenie z dziedziny mineralogii otrzymał z nominacji króla urząd nadzorca gabinetu historii naturalnej, ulokowanego na Zamku Warszawskim. W dniu 17 września 1776 r. otrzymał patent oficerski i rangę kapitana w regimencie hetmana litewskiego – Michała Kazimierza Ogińskiego. W latach 1777–1788 Carossi podjął prace górnicze w Małopolsce i księstwie siewierskim. Przeprowadzone przez niego studia geologiczne na tych obszarach uwieńczone zostały awansem na dyrektora górnictwa Rzeczypospolitej i w tym charakterze wydelegowano go w malowniczą podróż po zachodnio-południowych połaciach Polski. Zainicjował ją i sfinansował król Stanisław August Poniatowski. Około 1779 r. dyrektor górniczy osiadł w podkrakowskiej Mogile. Zamieszkując ten teren, przez sześć lat kierował w Krzesławicach szybem poszukiwawczym soli kamiennej. Polskie szlachectwo Carossi uzyskał wraz z herbem w 1787 r. z rąk prymasa Michała Jerzego Poniatowskiego. Skierowany został przez niego do Czeladzi, gdzie mianowano go wójtem.

Splot wydarzeń, który doprowadził Rzeczypospolitą do upadku rozpoczął nowy etap w życiu Carossiego. Były kapitan w 1792 r. poślubił Ludwikę Aleksandrę, córkę majora wojsk koronnych – Jana Bogusława i Aleksandry z Russockich Gruszczyńskich. Para początkowo mieszkała w dobrach

dzierżawionych, położonych niedaleko śląskiego Bytomia. Jednak koleje lat dziewięćdziesiątych rzuciły Jana Filipa i Ludowikę Aleksandrę na Mazowsze. Na terenach przyszłego powiatu siedleckiego Carossi zakupił wieś Sosnowe w ziemi liwskiej. Prawdopodobnie zakup ten uczynił za rekomendacją któregoś z urzędników króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, bowiem w tym rejonie osiedliło się wielu innych urzędników królewskich. Oprócz zabudowań dworskich dobra Carossiego posiadały browar i karczmę. Majątkiem tym zarządzał Jan Mączyński.

Jan Filip Carossi przyjaźnił się z Załuskimi- właścicielami Wodyń, a w pobliskiej Rudzie Wolińskiej wybudował hutę żelaza.

Owocem małżeństwa Jana i Ludowiki było dwóch synów i dwie córki: Bogusław Józef Sekstus (ur. 27 marca 1797 r.) i Jan Filip (pogrobowiec, ur. w 1799 r.) oraz Maria Julia Aleksandra Angela (ur. 23 października 1794 r.) i Ludomiła Elżbieta (ur. 27 maja 1796 r., zmarła w dzieciństwie).

Jan Filip Carossi zmarł 3 lutego w 1799 r. w Woli Wodyńskiej, w domu architekta królewskiego Jana Ferdynanda Naxa. Pochowano go na szlacheckim cmentarzu na terenie parafii Wodynie. Obok syna miejsce spoczynku na cmentarzu w Wodyniach znalazła matka Carossiego, która zmarła w Sosnowem 16 stycznia 1807 r.

Carossi zdecydowanie należał do grona ciekawych postaci doby polskiego oświecenia, które w dużej mierze ukształtowało się pod wpływem jego poglądów, skierowanych na dobro i pożytek naszego kraju. Jako jeden z najwybitniejszych poliglotów XVIII w. wniósł niemały wkład w specyfikę europejskiej kultury, determinując przez to ludzkie kulturowe działania. Niejednokrotnie jego pisma polityczne rozbudzały nadzieje na odrodzenie z upadku Rzeczypospolitej.

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wodyńskiej, wyrażając uznanie dla postawy i dorobku zawodowego Jana Filipa Carossiego, którym wpisał się w światowe dziedzictwo kulturowe i techniczne, składa hołd postaci i jego dokonaniom organizując Rok Jana Filipa Carossiego.